Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

z 21. marca 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Životné prostredie – Politika Únie v oblasti vodného hospodárstva – Smernica 2000/60/ES – Environmentálne ciele týkajúce sa povrchových vôd – Zabránenie zhoršeniu stavu všetkých útvarov povrchovej vody – Bod 1.2.2 prílohy V – Definície veľmi dobrého, dobrého a priemerného ekologického stavu jazier – Kritériá hodnotenia biologického prvku kvality ‚fauna rýb'"

Vo veci C-671/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko) z 20. októbra 2022 a doručený Súdnemu dvoru 25. októbra 2022, ktorý súvisí s konaním:

T GmbH

proti

Bezirkshautpmannschaft Spittal an der Drau,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predseda siedmej komory F. Biltgen, sudcovia J. Passer (spravodajca) a M. L. Arastey Sahún,

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– T GmbH, v zastúpení: V. Rastner, Rechtsanwältin,

– rakúska vláda, v zastúpení: A. Posch, J. Schmoll a M. Kopetzki, splnomocnení zástupcovia,

– Írsko, v zastúpení: M. Browne, Chief State Solicitor, A. Joyce, D. O'Reilly a M. Tierney, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci J. Doherty, SC, a E. McGrath, SC,

* Jazyk konania: nemčina.

– Európska komisia, v zastúpení: C. Hermes a E. Sanfrutos Cano, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 16. novembra 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu bodu 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 2000, s. 1; Mim. vyd. 15/005, s. 275).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou T GmbH a Bezirkshauptmannschaft Spittal an der Drau (Okresný správny orgán Spittal an der Drau, Rakúsko) (ďalej len „správny orgán“) vo veci odmietnutia zo strany tohto orgánu udeliť navrhovateľke vo veci samej povolenie na výstavbu prístrešku pre lode na jazere.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenie 25 smernice 2000/60 znie:

„Je potrebné vytvoriť všeobecne platné definície kvalitatívneho a, ak je to relevantné pre účel ochrany životného prostredia, aj kvantitatívneho stavu vôd. Na zabezpečenie dosiahnutia dobrého stavu povrchovej a podzemnej vody v spoločenstve a zabránenie zhoršovaniu stavu vôd na úrovni spoločenstva majú byť stanovené environmentálne ciele.“

4 Článok 1 tejto smernice, nazvaný „Účel“, stanovuje:

„Účelom tejto smernice je ustanoviť rámec ochrany vnútrozemských povrchových vôd, brakických vôd, pobrežných vôd a podzemných vôd, ktorý:

a) zabráni ďalšiemu zhoršovaniu, ochráni a zlepší stav vodných ekosystémov, a s ohľadom na ich potrebu vody suchozemských ekosystémov a mokradí, ktoré sú priamo závislé od vodných ekosystémov;

…“

5 V článku 2 uvedenej smernice, nazvanom „Definície“, sa uvádza:

„Na účely tejto smernice sa prijímajú nasledujúce definície:

…

17. ‚Stav povrchovej vody‘ je celkové vyjadrenie stavu útvaru povrchovej vody, ktorý je určený jeho ekologickým stavom alebo jeho chemickým stavom, podľa toho, ktorý z nich je horší.

18. ‚Dobrý stav povrchovej vody' znamená stav, ktorý dosahuje útvar povrchovej vody, ak je jeho ekologický a jeho chemický stav aspoň ‚dobrý'.

…

21. ‚Ekologický stav' je vyjadrenie kvality štruktúry a funkcie vodných ekosystémov, ktoré sú spojené s povrchovými vodami, klasifikovaný v súlade s prílohou V.

22. ‚Dobrý ekologický stav' je stav útvaru povrchovej vody klasifikovaný takto v súlade s prílohou V.

…"

6 Článok 4 smernice 2000/60, nazvaný „Environmentálne ciele", znie:

„1. Pri realizácií programov opatrení špecifikovaných v plánoch vodohospodárskeho manažmentu povodia:

a) pre povrchové vody
   i) členské štáty vykonajú potrebné opatrenia na zabránenie zhoršeniu stavu všetkých útvarov povrchovej vody, v súlade s odsekmi 6 a 7 [s výhradou uplatnenia odsekov 6 a 7 – *neoficiálny preklad*] a bez toho, aby bol dotknutý odsek 8;
   ii) členské štáty budú chrániť, zlepšovať a obnovovať všetky útvary povrchovej vody, s ohľadom na platnosť bodu iii) [s výhradou uplatnenia bodu iii) – *neoficiálny preklad*] pre umelé a výrazne zmenené vodné útvary, s cieľom dosiahnutia dobrého stavu povrchovej vody najneskôr do 15 rokov od dátumu nadobudnutia platnosti tejto smernice, v súlade s ustanoveniami uvedenými v prílohe V, s podmienkou uplatniť predlžovanie termínov [s výhradou predĺženia lehoty – *neoficiálny preklad*] v súlade s odsekom 4 a s využitím odsekov 5, 6 a 7 [s výhradou uplatnenia odsekov 5, 6 a 7 – *neoficiálny preklad*], bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 8;

…"

7 V bode 1.2 prílohy V k tejto smernici, nazvanom „Normatívne definície klasifikácií ekologického stavu", sa uvádza:

„Tabuľka 1.2. Všeobecná definícia pre rieky, jazerá, brakické vody a pobrežné vody

V nasledujúcom texte je uvedená všeobecná definícia ekologickej kvality. Pre účely klasifikácie sú hodnoty pre prvky kvality ekologického stavu pre každú kategóriu povrchovej vody uvedené v nasledujúcich tabuľkách 1.2.1 až 1.2.4.

Prvok	Veľmi dobrý stav	Dobrý stav	Priemerný stav
Všeobecné	Nevyskytujú sa žiadne alebo iba veľmi malé antropogénne vyvolané odchýlky hodnôt fyzikálno-chemických a hydromorfologických prvkov kvality hodnoteného typu útvaru povrchovej vody v porovnaní s týmto typom existujúcim v nenarušených podmienkach. Hodnoty biologických prvkov kvality útvaru povrchovej vody zodpovedajú hodnotám, ktoré sú bežné pre tento typ útvaru v nenarušených podmienkach a nevykazujú žiadne alebo iba veľmi malé znaky narušenia. Toto sú podmienky a spoločenstvá špecifické pre daný typ útvaru.	Hodnoty biologických prvkov kvality pre daný typ telesa útvaru povrchových vôd vykazujú slabé narušenie v dôsledku ľudskej činnosti, ale iba mierne sa odlišujú od hodnôt bežných pre daný typ útvaru povrchovej vody v nenarušených podmienkach.	Hodnoty prvkov biologickej kvality pre daný typ útvaru povrchových vôd sa v strednej miere odlišujú od hodnôt bežných pre daný typ útvaru povrchových vôd v nenarušených podmienkach. Hodnoty ukazujú znaky narušenia strednej triedy v dôsledku ľudskej činnosti a sú podstatne viac narušené ako hodnoty pre útvar v dobrom stave.

Vody dosahujúce horší ako priemerný stav budú klasifikované ako vody v zlom alebo veľmi zlom stave.

Vody, ktoré vykazujú znaky veľkých zmien hodnôt biologických prvkov kvality pre daný typ útvaru povrchovej vody a v ktorých sa príslušné biologické spoločenstvá podstatne líšia od spoločenstiev bežných pre daný typ útvaru povrchovej vody v nenarušených podmienkach, budú klasifikované ako vody v zlom stave.

Vody, ktoré vykazujú znaky vážnych zmien hodnôt biologických prvkov kvality pre daný typ útvaru povrchovej vody a v ktorých chýbajú veľké časti príslušných biologických spoločenstiev bežných pre daný typ útvaru povrchovej vody v nenarušených podmienkach, budú klasifikované ako vody vo veľmi zlom stave.

…

1.2.2. Definície veľmi dobrého, dobrého a priemerného ekologického stavu jazier

Biologické prvky kvality

Prvok	Veľmi dobrý stav	Dobrý stav	Priemerný stav
…	…	…	…
Fauna rýb	Druhové zloženie a početnosť úplne alebo takmer úplne zodpovedá nenarušeným podmienkam. Prítomné sú všetky druhy citlivé na narušenie, ktoré sú špecifické pre daný typ útvaru. Veková štruktúra spoločenstiev rýb vykazuje len malé znaky antropogénne vyvolaného narušenia a neindikuje poruchy reprodukcie alebo vývoja žiadneho konkrétneho druhu.	Vyskytujú sa malé odchýlky od druhového zloženia a početnosti v porovnaní so spoločenstvami špecifickými pre daný typ útvaru, ktoré by sa mohli prisúdiť antropogénnym vplyvom na fyzikálno-chemické a hydromorfologické prvky kvality. Veková štruktúra spoločenstiev rýb vykazuje znaky narušenia, ktoré sa dajú pripísať antropogénnym vplyvom na fyzikálno-chemické alebo hydromorfologické prvky kvality a v niektorých prípadoch naznačuje ohrozenie reprodukcie alebo vývoja konkrétnych druhov do takej miery, že niektoré vekové skupiny môžu chýbať.	Zloženie a početnosť druhov rýb sa v strednej miere líši od spoločenstiev špecifických pre daný typ útvaru, čo sa dá pripísať antropogénny[m] vplyvom na fyzikálno-chemické alebo hydromorfologické prvky kvality. Veková štruktúra spoločenstiev rýb vykazuje silné znaky narušenia, ktoré sa dajú pripísať antropogénnym vplyvom na fyzikálno-chemické a hydromorfologické prvky kvality [Veková štruktúra spoločenstiev rýb vykazuje silné znaky antropogénne vyvolaných narušení – *neoficiálny preklad*] a to do takej miery, že stredne veľký podiel druhov špecifických pre daný typ útvaru chýba alebo má veľmi nízke zastúpenie.

…“

Rakúske právo

8 Ustanovenie § 30a ods. 1 Wasserrechtsgesetz 1959 (zákon o vodnom práve z roku 1959) zo 16. októbra 1959 (BGBl., 215/1959) v znení z 22. novembra 2018 (BGBl. I, 73/2018) (ďalej len „WRG“) v podstate stanovuje, že povrchové vody sa musia chrániť, zlepšovať a obnovovať, aby sa zabránilo zhoršovaniu ich stavu, a že cieľový stav povrchovej vody je dosiahnutý vtedy, keď útvar povrchovej vody vykazuje aspoň dobrý ekologický a dobrý chemický stav.

9 Podľa § 104a ods. 1 bodu 1 písm. b) WRG projekty, v prípade ktorých je z dôvodu zmien hydromorfologických charakteristík útvaru povrchovej vody alebo zmien hladiny vody útvarov podzemnej vody pravdepodobné, že stav útvaru povrchovej vody alebo útvaru podzemnej vody sa zhorší, sú v každom prípade projektmi, ktoré môžu mať dopady na verejné záujmy.

10 Na základe § 105 ods. 1 WRG môže byť žiadosť o povolenie projektu zamietnutá vo verejnom záujme, ak existuje riziko významného zhoršenia ekologického stavu vôd alebo podstatné narušenie cieľov vyplývajúcich z iných ustanovení práva Únie.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 Dňa 7. novembra 2013 podala navrhovateľka vo veci samej na správny orgán žiadosť o povolenie na výstavbu prístrešku pre lode, a to s rozmermi 7 m x 8,5 m na jazere Weißensee (Rakúsko). Toto jazero prírodného pôvodu, ktoré sa nachádza v spolkovej krajine Korutánsko, má rozlohu 6,53 km^2.

12 Keďže táto žiadosť bola rozhodnutím z 25. mája 2016 zamietnutá, navrhovateľka vo veci samej podala žalobu na Landesverwaltungsgericht Kärnten (Správny súd spolkovej krajiny Korutánsko, Rakúsko), ktorý rozsudkom z 21. februára 2020 potvrdil rozhodnutie o zamietnutí. Tento súd konštatoval, že celkový stav povrchových vôd jazera je „zlý“ z dôvodu kvality fauny rýb. Uviedol, že hoci všetky hydromorfologické a fyzikálno-chemické prvky kvality, ako aj biologické prvky kvality, ktorými sú „fytoplanktón“ a „makrofyty“, sú vo veľmi dobrom stave, je povinný vykonať celkové posúdenie prvkov kvality a ako rozhodujúce kritérium klasifikácie použiť prvok s najhoršou hodnotou. Zlý stav biologického prvku kvality „fauna rýb“ je dôsledkom nesprávneho hospodárenia s rybolovnými zdrojmi, pričom aktuálne sčítanie populácií rýb umožnilo konštatovať, že z ôsmich pôvodných druhov rýb sa ich zachovalo už len šesť, zatiaľ čo pribudlo deväť nepôvodných druhov rýb.

13 Podľa Landesverwaltungsgericht Kärnten (Správny súd spolkovej krajiny Korutánsko) na základe povinnosti zlepšovať stav povrchových vôd a povinnosti dosiahnuť dobrý stav týchto vôd, ktoré členským štátom ukladá smernica 2000/60, sa členským štátom zakazuje prijať akékoľvek opatrenie, ktoré by mohlo byť prekážkou zlepšovania alebo ktorého cieľom nie je prispieť k zlepšovaniu. Tento súd uvádza, že hoci výstavba prístrešku pre lode v blízkosti brehov jazera nespôsobí zmenu celkového stavu jazerných vôd, nepovedie k zlepšeniu stavu jeho povrchových vôd, pretože ohrozí existujúce prírodné neresiská.

14 Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania a ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku „Revision“, ktorý podala navrhovateľka vo veci samej proti rozsudku z 21. februára 2020, sa domnieva, že smernica 2000/60 neukladá povinnosť zamietnuť povolenie projektov, ktoré hoci nespôsobujú zhoršenie stavu vodných útvarov, neprispievajú k dobrému stavu povrchových vôd, ale že stanovuje len povinnosť zamietnuť povolenie takých projektov, ktoré majú nezanedbateľný vplyv na stav dotknutých vodných útvarov.

15 Vnútroštátny súd poznamenáva, že podľa judikatúry Súdneho dvora, konkrétne bodu 51 rozsudku z 1. júla 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), sú členské štáty, s výhradou udelenia výnimky, povinné odmietnuť povolenie konkrétneho projektu, pokiaľ tento môže spôsobiť zhoršenie stavu útvaru povrchovej vody, alebo ohrozuje dosiahnutie dobrého stavu povrchovej vody alebo dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu takejto vody. Tento súd tiež pripomína judikatúru, podľa ktorej členské štáty nie sú oprávnené na to, aby pri posudzovaní zlučiteľnosti konkrétneho programu alebo projektu s cieľom zabrániť zhoršeniu kvality vôd nezohľadnili dočasné negatívne dôsledky týchto programov alebo projektov na kvalitu vôd, ibaže by tieto dôsledky mali zjavne iba malý dopad na stav dotknutých vodných útvarov.

16 V prejednávanej veci sa vnútroštátny súd domnieva, že v spore, ktorý prejednáva, je v prvom rade potrebné posúdiť opatrenia, ktoré sú určené na dosiahnutie dobrého stavu povrchových vôd, a v druhom rade posúdiť, či má tento projekt nezanedbateľné dôsledky na tieto opatrenia. Uvádza, že takéto posúdenie predpokladá, aby bol stav predmetných povrchových vôd klasifikovaný na úrovni nižšej, ako je úroveň „dobrý stav“. Z tohto dôvodu sa vnútroštátny súd zamýšľa nad tým, či narušenie fauny rýb, o ktorú ide vo veci samej, vyplývajúce podľa jeho názoru výlučne z opatrení prijatých rybárskym priemyslom, a nie z antropogénnych vplyvov na fyzikálno-chemické alebo hydromorfologické prvky kvality, vedie k tomu, aby bol stav povrchových vôd klasifikovaný na úrovni nižšej, ako je úroveň „dobrý stav“.

17 Vnútroštátny súd uvádza, že ak by sa pri určovaní ekologického stavu povrchových vôd mali zohľadňovať aj iné príčiny než antropogénne vplyvy na fyzikálno-chemické a hydromorfologické prvky kvality, stav vôd predmetného jazera by mal byť zaradený na úroveň „zlý“. V tomto prípade sa vnútroštátny súd zamýšľa nad tým, ako postupovať pri klasifikácii biologického prvku kvality „fauna rýb“, a nad úrovňou klasifikácie, ktorú mu možno priradiť.

18 Za týchto okolností Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa bod 1.2.2 (Definície veľmi dobrého, dobrého a priemerného ekologického stavu jazier) prílohy V [k smernici 2000/60] vykladať v tom zmysle, že pojem ‚narušenie‘, ktorý je uvedený v tabuľke ‚Biologické prvky kvality‘, riadku ‚Fauna rýb‘, stĺpci ‚Veľmi dobrý stav‘, znamená výlučne antropogénne vplyvy na fyzikálno-chemické a hydromorfologické prvky kvality?

2. V prípade, že odpoveď na prvú otázku je záporná, má sa uvedené ustanovenie vykladať v tom zmysle, že odchýlka biologického prvku kvality ‚fauna rýb‘ od veľmi dobrého stavu, ktorá je spôsobená inými narušeniami, než sú antropogénne vplyvy na fyzikálno-chemické a hydromorfologické prvky kvality, vedie k tomu, že biologický prvok kvality ‚fauna rýb‘ sa nemá klasifikovať ani ako ‚v dobrom stave‘ alebo ‚v priemernom stave‘?“

O prípustnosti

19 Na úvod Európska komisia vo svojich písomných pripomienkach uvádza, že vnútroštátny súd svojimi otázkami predpokladá, že chyby v hospodárení s rybolovnými zdrojmi a „antropogénne vplyvy na fyzikálno-chemické alebo hydromorfologické prvky kvality“ v zmysle bodu 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60 sú dvomi rôznymi antropogénnymi vplyvmi. Zdôrazňuje, že ak by sa tieto chyby, ktoré rakúske súdy považujú za príčinu klasifikácie dotknutých povrchových vôd na úrovni „zlá“, mali považovať za „antropogénne vplyvy na fyzikálno-chemické alebo hydromorfologické prvky kvality“ v zmysle tohto bodu 1.2.2 prílohy V, prejudiciálne otázky by boli irelevantné.

20 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie, položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje

skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok z 25. mája 2023, WertInvest Hotelbetrieb, C-575/21, EU:C:2023:425, bod 30 a citovaná judikatúra).

21 Okrem toho treba v tejto súvislosti pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry platí, že v konaní podľa článku 267 ZFEÚ založenom na jasnej deľbe právomocí medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom prináleží jedine vnútroštátnemu súdu zistiť a posúdiť skutkové okolnosti veci samej, ako aj určiť presný rozsah vnútroštátnych zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení. Súdny dvor je oprávnený vysloviť sa len k výkladu alebo platnosti práva Únie so zreteľom na skutkové a právne okolnosti, ako ich opísal vnútroštátny súd, pričom nemá možnosť spochybniť ani overiť ich správnosť (rozsudok z 9. septembra 2021, Real Vida Seguros, C-449/20, EU:C:2021:721, bod 13 a citovaná judikatúra).

22 Hoci v prejednávanej veci nemožno vylúčiť, že rybolov môže mať vplyv na fyzikálno-chemické a prípadne hydromorfologické prvky kvality povrchových vôd, zo žiadnej skutočnosti uvedenej v spise, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že by opatrenia v oblasti hospodárenia s rybolovnými zdrojmi v každom prípade predstavovali opatrenia s antropogénnymi vplyvmi na fyzikálno-chemické a hydromorfologické prvky kvality povrchových vôd.

23 V dôsledku toho sú položené otázky, ktoré sa nezdajú byť irelevantné, prípustné.

O prejudiciálnych otázkach

24 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má bod 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60 vykladať v tom zmysle, že pokiaľ ide o kritériá posúdenia biologického prvku kvality „fauna rýb“, „antropogénne vyvolané narušenia“ týkajúce sa druhového zloženia a početnosti druhov rýb, v porovnaní so spoločenstvami špecifickými pre daný typ útvaru, v zmysle tohto bodu môžu byť dôsledkom len „antropogénnych vplyvov na fyzikálno-chemické a hydromorfologické prvky kvality“ jazier, a nie iných antropogénnych vplyvov, akými sú opatrenia v oblasti hospodárenia s rybolovnými zdrojmi. V prípade zápornej odpovede sa tento súd pýta, či sú pre klasifikáciu ekologického stavu „fauny rýb“ relevantné všetky príčiny narušenia.

25 Vnútroštátny súd uvádza, že za predpokladu, že by sa tieto narušenia mali považovať za také, ktoré môžu byť spôsobené opatreniami v oblasti hospodárenia s rybolovnými zdrojmi, ekologický stav vôd predmetného jazera by mal byť klasifikovaný na úrovni „zlý“. Ak by to malo byť tak, daný súd považuje za potrebné, aby sa v rámci konania o povolení projektu, o ktorý ide vo veci samej, určilo, či na to, aby sa dosiahol dobrý celkový stav jazerných vôd, musí biologický prvok kvality „fauna rýb“ vykazovať „dobrý [ekologický] stav“ alebo „veľmi dobrý [ekologický] stav“. Tento súd sa tiež pýta na to, aké dôsledky má na klasifikáciu biologického prvku kvality „fauna rýb“ zohľadnenie narušených podmienok, ktoré nevyplývajú z antropogénnych vplyvov na fyzikálno-chemické alebo hydromorfologické prvky kvality. Kladie si otázku, či teda tento prvok môže byť klasifikovaný nanajvýš na „zlej“ úrovni, alebo naopak na akejkoľvek úrovni, pričom v takom prípade sú relevantné všetky príčiny odchýlky od „veľmi dobrého [ekologického] stavu“.

26 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora treba na účely výkladu ustanovenia práva Únie zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou [rozsudky z 2. septembra 2015, Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, bod 28, a zo 16. novembra 2016, DHL Express (Austria), C-2/15, EU:C:2016:880, bod 19].

27 V prvom rade platí, že podľa znenia bodu 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60 klasifikácia ekologického stavu jazera na základe toho, či má biologický prvok kvality, ktorým je „fauna rýb“, úroveň „veľmi dobrý“, „dobrý“ alebo „priemerný“, závisí najmä od úrovne odchýlky medzi druhovým zložením a početnosťou druhov rýb nachádzajúcich sa v jazere a spoločenstvách špecifických pre daný typ útvaru. V tomto bode sa uvádza, že druhové zloženie a početnosť týchto druhov sú v závislosti od konkrétneho prípadu buď bez „antropogénne vyvolaného narušenia“, alebo sa od nich vyskytujú odchýlky v porovnaní so spoločenstvami špecifickými pre daný typ útvaru, ktoré sa dajú prisúdiť „antropogénnym vplyvom“.

28 Odkaz na antropogénne vplyvy na účely merania odchýlok, ktoré sa objavili v druhovom zložení a početnosti druhov rýb v porovnaní so spoločenstvami špecifickými pre daný typ útvaru, sa teda uplatňuje na zadefinovanie všetkých ekologických stavov. Pokiaľ však ide o „dobrý“ a „priemerný“ ekologický stav, ktoré sú zadefinované v závislosti od rozsahu týchto odchýlok, pri týchto sa spresňuje, že sa zohľadňujú príčiny určitej povahy. Z definície týchto dvoch ekologických stavov totiž vyplýva, že malé odchýlky či odchýlky v strednej miere, pokiaľ ide o druhy prítomné v jazere, v porovnaní so spoločenstvami špecifickými pre dané jazero by sa mali dať pripísať „antropogénnym vplyvom na fyzikálno-chemické alebo hydromorfologické prvky kvality“.

29 Z doslovného výkladu bodu 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60 by tak mohlo vyplývať, že na účely uskutočnenia klasifikácie v niektorom z týchto stavov sú rozhodujúce iba vplyvy takejto povahy. V takom prípade by zmeny v druhovom zložení a početnosti druhov, ktoré sú spôsobené opatreniami v oblasti hospodárenia s rybolovnými zdrojmi alebo akýmikoľvek opatreniami, ktoré nie sú dôsledkom antropogénnych vplyvov na fyzikálno-chemické a hydromorfologické prvky kvality, neboli relevantné na účel posúdenia toho, či treba konštatovať, že je útvar povrchovej vody v „dobrom“ alebo „priemernom“ ekologickom stave.

30 Samozrejme platí, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora výklad ustanovenia práva Únie s prihliadnutím na jeho kontext a účel nemôže mať za následok odstránenie akéhokoľvek potrebného účinku jasného a presného znenia tohto ustanovenia. Ak teda význam ustanovenia práva Únie jednoznačne vyplýva zo samotného znenia tohto ustanovenia, Súdny dvor sa nemôže od tohto výkladu odchýliť (rozsudok z 13. júla 2023, Mensing, C-180/22, EU:C:2023:565, bod 34, a citovaná judikatúra).

31 Treba však konštatovať, tak ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 27 až 31 svojich návrhov, že bod 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60 nie je úplne jednoznačný.

32 Z toho vyplýva, že výklad bodu 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60 nemôže vychádzať len z jeho znenia, ale v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 26 tohto rozsudku musí zohľadniť kontext a ciele sledované touto smernicou.

33 V druhom rade tak treba preskúmať kontext tohto bodu 1.2.2, a predovšetkým jednotlivé tabuľky uvedené v bode 1.2 a nasledujúcich bodoch prílohy V k smernici 2000/60. Tento bod 1.2 nachádzajúci sa v bode 7 tohto rozsudku obsahuje tabuľku 1.2 s názvom „Všeobecná definícia pre rieky, jazerá, brakické vody a pobrežné vody“, ktorá celkovo charakterizuje tri ekologické stavy týchto vôd – „veľmi dobrý“, „dobrý“ a „priemerný“ –, ako aj tri odseky, ktoré definujú to, čo treba rozumieť pod klasifikáciou uvedených vôd ako vôd v „zlom“ alebo „veľmi zlom“ stave. Body 1.2.1 až 1.2.4 tejto prílohy obsahujú konkrétne definície ekologického stavu riek, jazier, brakických vôd a pobrežných vôd. Na účely posúdenia ekologického stavu každého typu útvaru povrchovej vody

musia členské štáty zohľadniť tri kategórie prvkov kvality, a to biologické prvky kvality, hydromorfologické prvky kvality a fyzikálno-chemické prvky kvality, pričom každý z uvedených prvkov kvality obsahuje špecifické parametre.

34 V rámci toho, ako sa v tejto tabuľke 1.2 všeobecne definuje „veľmi dobrý stav“ povrchových vôd, uvádza sa v nej, že „hodnoty biologických prvkov kvality útvaru povrchovej vody zodpovedajú hodnotám, ktoré sú bežné pre tento typ útvaru v nenarušených podmienkach a nevykazujú žiadne alebo iba veľmi malé znaky narušenia“, a spresňuje sa, že „toto sú podmienky a spoločenstvá špecifické pre daný typ útvaru“.

35 Pokiaľ ide o „dobrý [ekologický] stav“, v uvedenej tabuľke 1.2 sa uvádza, že „hodnoty biologických prvkov kvality pre daný typ telesa útvaru povrchových vôd vykazujú slabé narušenie v dôsledku ľudskej činnosti, ale iba mierne sa odlišujú od hodnôt bežných pre daný typ útvaru povrchovej vody v nenarušených podmienkach“, zatiaľ čo vo vzťahu k „priemernému [ekologickému] stavu“ sa uvádza, že tieto hodnoty „ukazujú znaky narušenia strednej triedy v dôsledku ľudskej činnosti a sú podstatne viac narušené ako hodnoty pre útvar v dobrom stave“ a že „sa v strednej miere odlišujú od hodnôt bežných pre daný typ útvaru povrchových vôd v nenarušených podmienkach“.

36 Ako poznamenal generálny advokát v bode 38 svojich návrhov, všeobecná definícia ekologickej kvality povrchových vôd neodkazuje na narušenie spojené so špecifickými príčinami, ako sú antropogénne vyvolané odchýlky hodnôt fyzikálno-chemických a hydromorfologických prvkov kvality.

37 Pokiaľ ide o kategóriu týkajúcu sa „veľmi dobrého [ekologického] stavu“, zo všeobecnej definície ekologickej kvality, ktorá je uvedená v tabuľke 1.2 prílohy V k smernici 2000/60, ani z definície biologickej zložky kvality „fauna rýb“, ktorá je uvedená v tabuľke 1.2.2 tejto prílohy, nevyplýva, že by sa antropogénne vyvolané odchýlky, antropogénne vyvolané narušenia či iné narušenia, na ktoré sa odkazuje, týkali len fyzikálno-chemických a hydromorfologických prvkov kvality.

38 Pokiaľ ide tiež o kategórie týkajúce sa „dobrého“ ekologického stavu a „priemerného“ ekologického stavu, vzhľadom na to, že tieto stavy sú v týchto dvoch tabuľkách zadefinované na základe rovnakých ukazovateľov ako „veľmi dobrý [ekologický] stav“, v závislosti od zistenej odchýlky od normálnych hodnôt by bolo rozporuplné, tak ako uviedol generálny advokát v bode 40 svojich návrhov, ak by sa pri posudzovaní tohto posledného uvedeného stavu zohľadňovali všetky narušenia a pri meraní odchýlky medzi uvedeným stavom a stavmi „dobrý“ a „priemerný“ by sa niektoré z týchto narušení nezohľadňovali.

39 Takýto výklad je v treťom rade v súlade s cieľmi, ktoré sleduje smernica 2000/60. Reštriktívny výklad kritéria „v nerušených podmienkach“ v zmysle tabuľky 1.2 prílohy V k smernici 2000/60, ktorý by pri klasifikácii biologickej zložky kvality „fauna rýb“ viedol k tomu, že by sa nezohľadnili určité antropogénne vplyvy, akými sú napríklad opatrenia v oblasti hospodárenia s rybolovnými zdrojmi, by totiž bol v rozpore s konečným cieľom smernice 2000/60, ktorý vyplýva z odôvodnenia 25 a článku 1 písm. a) tejto smernice a ktorým je dosiahnuť koordinovaným postupom „dobrý stav“ všetkých povrchových vôd v Európskej únii do roku 2015 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. júla 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, body 35 až 37).

40 Z článku 1 písm. a) smernice 2000/60 totiž vyplýva, že je jej účelom ustanoviť rámec ochrany vnútrozemských povrchových vôd, brakických vôd, pobrežných vôd a podzemných vôd, ktorý zabráni ďalšiemu zhoršovaniu, ochráni a zlepší stav vodných ekosystémov, a tiež, pokiaľ ide o ich potrebu vody, suchozemských ekosystémov a mokradí, ktoré sú priamo závislé od vodných ekosystémov.

41 Environmentálne ciele, ktoré sú členské štáty povinné dosiahnuť v oblasti povrchových vôd, sú spresnené v článku 4 ods. 1 písm. a) uvedenej smernice, pričom, tak ako spresnil Súdny dvor, toto ustanovenie stanovuje dva síce odlišné, ale úzko súvisiace ciele. Na jednej strane podľa bodu i) tohto ustanovenia členské štáty vykonávajú potrebné opatrenia na zabránenie zhoršeniu stavu všetkých útvarov povrchovej vody (povinnosť zabrániť zhoršeniu). Na druhej strane na základe bodov ii) a iii) uvedeného ustanovenia členské štáty budú chrániť, zlepšovať a obnovovať všetky útvary povrchovej vody s cieľom dosiahnuť „dobrý stav“ týchto vodných útvarov najneskôr do 22. decembra 2015 (povinnosť zlepšovať) (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. júla 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, bod 39).

42 Povinnosť zlepšovať, ako aj povinnosť zabrániť zhoršeniu stavu vodných útvarov smerujú k dosiahnutiu kvalitatívnych cieľov, ktoré sleduje normotvorca Únie a ktorými sú konkrétne zachovanie alebo obnovenie dobrého stavu, dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu povrchovej vody (rozsudok z 1. júla 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, bod 41).

43 V tomto kontexte platí, že článok 4 ods. 1 písm. a) smernice 2000/60 sa neobmedzuje len na programové vyhlásenia cieľov plánovania manažmentu, ale akonáhle sa určí ekologický stav určitého vodného útvaru, vyvoláva záväzné účinky v každej etape postupu stanoveného v tejto smernici. Toto ustanovenie teda neobsahuje iba principiálne povinnosti, ale týka sa aj konkrétnych projektov [rozsudok z 5. mája 2022, Association France Nature Environnement (Dočasné vplyvy na povrchové vody), C-525/20, EU:C:2022:350, bod 24 a citovaná judikatúra].

44 Príslušné vnútroštátne orgány sú v priebehu konania o povolení projektu, a teda pred prijatím rozhodnutia, povinné podľa článku 4 ods. 1 smernice 2000/60 overiť, či tento projekt môže mať negatívne účinky na vodu, ktoré by boli v rozpore s povinnosťou zabrániť zhoršeniu stavu útvarov povrchovej a podzemnej vody a s povinnosťou tento stav zlepšovať [rozsudok z 5. mája 2022, Association France Nature Environnement (Dočasné vplyvy na povrchové vody), C-525/20, EU:C:2022:350, bod 26 a citovaná judikatúra].

45 Platí pritom, že ochrana ekologického stavu vodných ekosystémov by nemohla byť zabezpečená, ak by pri posudzovaní stavu fauny rýb v jazerách bolo možné nezohľadňovať antropogénne vyvolané narušenia týkajúce sa druhového zloženia a množstva druhov rýb alebo iných druhov, ktoré neboli dôsledkom odchýlky vo fyzikálno-chemických a hydromorfologických prvkoch kvality.

46 Okrem toho by na základe reštriktívneho výkladu bodu 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60, podľa ktorého by „veľmi dobrý“ ekologický stav fauny rýb nemal zohľadňovať určité antropogénne vyvolané odchýlky, bol samotný biologický prvok kvality „fauna rýb“ zbavený relevantnosti. Vzhľadom na ciele smernice 2000/60 by totiž bolo s týmito cieľmi v rozpore, ak by sa konštatovalo, že niektoré zhoršenia fauny rýb, ako je napríklad zhoršenie stavu zásob rýb, nemajú vplyv na klasifikáciu kvality fauny rýb podľa príslušných ustanovení prílohy V k tejto smernici.

47 Tak ako vyplýva z bodu 39 tohto rozsudku, teleologický výklad relevantných ustanovení potvrdzuje, že na účely zadefinovania ekologických stavov fauny rýb je potrebné zohľadniť všetky narušenia týkajúce sa druhového zloženia a početnosti druhov rýb, ako aj vekovej štruktúry týchto spoločenstiev.

48 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že bod 1.2.2 prílohy V k smernici 2000/60 sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ ide po prvé o kritériá posúdenia biologického prvku kvality „fauna rýb“, pod pojmom „antropogénne vyvolané narušenie“ v zmysle tohto bodu treba rozumieť akékoľvek narušenie, ktoré má pôvod v ľudskej činnosti, vrátane akejkoľvek zmeny, ktorá je spôsobilá ovplyvniť druhové zloženie a početnosť druhov rýb, a po druhé na účely klasifikácie ekologického stavu „fauna rýb“ sú relevantné všetky tieto narušenia.

O trovách

49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

Bod 1.2.2 prílohy V k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

pokiaľ ide po prvé o kritériá posúdenia biologického prvku kvality „fauna rýb“, pod pojmom „antropogénne vyvolané narušenie“ v zmysle tohto bodu treba rozumieť akékoľvek narušenie, ktoré má pôvod v ľudskej činnosti, vrátane akejkoľvek zmeny, ktorá je spôsobilá ovplyvniť druhové zloženie a početnosť druhov rýb, a po druhé na účely klasifikácie ekologického stavu „fauna rýb“ sú relevantné všetky tieto narušenia.

Podpisy